

Informacja o strukturze wydatków oraz gospodarce środkami Funduszu Pracy w województwie pomorskim w 2008 r.

1. Struktura środków FP na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2008 r. w województwie pomorskim

1.1. Środki FP ogółem w województwie pomorskim

W roku 2008 wysokość środków FP przeznaczonych na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, zgodnie z decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej wynosiła **142 556,0 tys. zł**. Zgodnie z *Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* oraz *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 września 2004 r. w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie* - 50% tych środków (**71 278,0 tys. zł**) zostało przeznaczone na zadania realizowane przez samorządy powiatowe, 50% tych środków (**71 278,0 tys. zł**) przeznaczone zostało na działania inicjowane przez samorząd województwa z tego **16 278,0 tys. zł** na realizację programów regionalnych.

Dodatkowo z rezerwy MPiPS pozyskana została kwota dla województwa w wysokości **38 606,3 tys. zł**.

Łącznie na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w województwie pomorskim przeznaczono z FP **181 160,5 tys. zł**.

1.2. Środki FP na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej będące w dyspozycji powiatów

Kwota FP w wysokości 71 278,0 tys. zł przeznaczona na zadania realizowane przez samorządy powiatowe podzielona została algorytmem zgodnie z Kryteriami podziału środków Funduszu Pracy na finansowanie przez samorządy powiatowe województwa pomorskiego programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań na lata 2008-2013 przyjętymi Uchwałą nr 212/XII/2007 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2007 roku, zmienionej Uchwałą nr 317/XIX/2008 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lutego 2008 r.

1.3. Środki FP na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej będące w dyspozycji samorządu województwa

Kwota FP w wysokości **71 278,0* tys. zł** - przeznaczona na działania inicjowane przez samorząd województwa - została podzielona zgodnie z uchwałami Zarządu Województwa Pomorskiego:

- **55 000,0* tys. zł** – na realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Priorytet VI -poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie, Działanie 6.1.3 - Aktywność zawodowa w regionie. Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych (uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 130/93/08 z dnia 12.02.2008r.).
- **8 000,0* tys. zł** – na realizację Regionalnego Programu – „Przedsiębiorczy Pomorzanie” (uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 288/XVII/08 z dnia 28.01.2008 r.);
- **3 101,5* tys. zł** – na realizację Wojewódzkiego Programu Wspierającego Rozwój Gospodarczy i Tworzenie Miejsc Pracy w Oparciu o Wykorzystanie Tradycji i Zasobów Przyrodniczych Regionu – GRYF – VII edycja konkursu (uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 161/97/08 z dnia 26.02.2008 r.);
- **2 515,6* tys. zł** – na realizację Regionalnego Programu – „Buduj dla Pomorza” (uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 163/97/08 z dnia 26.02.2008 r.);
- **1 660,9* tys. zł** – na realizację Regionalnego Programu – „Edukacja dla Pracy” (uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 164/97/08 z dnia 26.02.2008 r.);
- **1 000,0* tys. zł** – na realizację Regionalnego Programu – „Kurs na pracę” (uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 558/125/08 z dnia 17.06.2008 r.);

1.4. Dodatkowe środki FP pozyskane z rezerwy będącej w dyspozycji Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej

W 2008 r. Samorząd Województwa Pomorskiego oraz powiaty województwa pomorskiego pozyskały z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej dodatkowe środki Funduszu Pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w wysokości **38 606,3* tys. zł**, w tym:

- **9 960,0* tys. zł** - stanowiły środki przeznaczone na realizację Krajowego Programu skierowanego dla osób z obszarów wiejskich i miast do 25 tys. mieszkańców;

- **4 365,3* tys. zł** - stanowiły środki przeznaczone na realizację Krajowego Programu działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób w wieku niemobilnym, 45/50 plus ,
- **24 281,0* tys. zł** - stanowiły środki przeznaczone (na wniosek samorządów powiatów) na realizację programów lokalnych.

* - planowane wielkości środków przeznaczone na realizację programów

2. Racjonalność gospodarowania środkami Funduszu Pracy w województwie pomorskim

2.1. Wydatki Funduszu Pracy ogółem w 2008 r.

Ogółem wydatki FP w województwie pomorskim w 2008 r. wynosiły 312 968,1 tys. zł z tego:

- **57,3 %** tj. 179 452,3 tys. zł – środki na rzecz finansowania programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej;
- **37,0 %** tj. 115 889,2 tys. zł – zasiłki dla bezrobotnych w tym: składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia za poszukujących pracy zagranicą, wypłacone cudzoziemcom z UE;
- **5,6 %** tj. 17 626,6 tys. zł – pozostałe wydatki (dodatki aktywizacyjne, świadczenia integracyjne, koszty wynagrodzeń i składek oraz dodatków dla pracowników urzędów pracy, pozostałe wydatki fakultatywne).

W 2008 r. wydatki z FP realizowane przez urzędy pracy województwa pomorskiego były o ponad 9 mln zł niższe w porównaniu do roku 2007. W ostatnich latach utrzymuje się natomiast tendencja struktury wydatków tzn. zwiększaniu ulegają wydatki na programy na rzecz promocji zatrudnienia (o ponad 19 pkt proc. w roku 2008 w stosunku do roku 2007), natomiast znacznemu zmniejszeniu ulega (o ponad 26 pkt proc. w roku 2008 w stosunku do roku 2007) udział wydatków na zasiłki dla bezrobotnych.

W omawianym okresie na programy na rzecz promocji zatrudnienia przeznaczono ponad 181 mln zł, tj. o ponad 20 mln zł (o 13%) więcej niż w roku 2007. Poziom wykorzystania tej części środków dla województwa był wyższy w stosunku do roku 2007 (97,4%) i wyniósł 99,1% (tj. 179 452,3 tys. zł).

Analizę wydatkowania środków FP przeprowadzono w aspekcie realizacji udziału osób bezrobotnych w programach na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej. W analizie brano pod uwagę następujące formy - programy aktywizacji zawodowej:

- szkolenia,
- stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne (za okres stażu, przygotowania zawodowego oraz nauki),
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- środki na podjęcie działalności gospodarczej,
- refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy,
- prace społecznie użyteczne.

W 2008 r. udział wydatków na poszczególne programy w wydatkach na rzecz promocji zatrudnienia bezrobotnych wynosił¹: szkolenia – 25 533,1 tys. tj. 15%, staże zawodowe – 39 704,5 tys. zł tj. 23%, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – 11 548,6 tys. zł tj. 7%, prace interwencyjne – 17 033,4 tys. zł tj. 10%, roboty publiczne 6 491,1 tys. zł tj. 4%, prace społecznie użyteczne - 2 267,4 tys. zł tj. 1%, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 45 524,4 tys. zł tj. 26%, refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy – 27 943,7 tys. zł tj. 16%.

2.2. Uczestnicy programów na rzecz promocji zatrudnienia (formy aktywizacji) w 2008r.

Realizowane w 2008 r. programy ukończyło **38 265** osób bezrobotnych tj. o 3% więcej niż w 2007 r., kiedy to programy ukończyło 37 072 osoby. Liczba osób, które ukończyły poszczególne programy:

- szkolenia - 12 560 osób, (w 2007 r. - 12 397 osób),
- staże - 6 585 osób, (w 2007 r. - 6 481 osób),
- przygotowanie zawodowe w miejscu pracy - 2 348 osób, (w 2007 r. - 2 078 osób),
- prace interwencyjne - 4 415 osób, (w 2007 r. - 5 673 osób),
- roboty publiczne - 1 519 osób, (w 2007 r. - 546 osób),
- prace społecznie użyteczne - 4 582 osób, (w 2007 r. - 4 147 osób);
- udzielanie środków na podjęcie działalności gospodarczej – działalność podjęto 3 346 osób, (w 2007 r. - 2 827 osób),
- refundowanie wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy, na stanowiskach zatrudniono 2 910 osób (w 2007 r. – 2 923 osób).

2.3. Efektywność zatrudnieniowa realizowanych programów w 2008 r.

Przeprowadzona analiza efektywności zatrudnieniowej² realizowanych programów na rzecz promocji zatrudnienia bezrobotnych - wskazała na wzrost o 1,7 punktu procentowego z 63,2% w 2007 r. do poziomu 64,9% ogółem dla województwa pomorskiego. 8 powiatów odnotowały efektywność powyżej - kartuski 70,3%, kwidziński 69,2%, lęborski 65,7%, malborski 74,6%, słupski z Miastem Słupsk 66,4%, starogardzki 67%, sztumski 69,4% oraz wejherowski 66,6%.

¹ kwota nie obejmuje kosztów przejazdu, zakwaterowania i żywienia; badań bezrobotnych oraz wydatków na inne formy aktywne przeciwdziałania bezrobociu

² udział osób bezrobotnych, które uzyskały zatrudnienie w trzy miesiące po zakończeniu uczestnictwa w programie do osób, które zakończyły uczestnictwo w programie

- **Środki na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacja wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy** były najbardziej efektywnymi i równocześnie najdroższymi formami aktywizacji bezrobotnych. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla obu form aktywizacji wynosił 100%, podczas gdy przeciętny koszt uczestnictwa (stosunek kwoty do liczby uczestników danej formy aktywizacji) w 2008 r. w województwie pomorskim kształtował się odpowiednio na poziomie 13,6 tys. zł oraz 9,6 tys. zł na jednego uczestnika programu;
- **Prace interwencyjne** były następną z kolei formą aktywizacji o dużej efektywności zatrudnieniowej uzyskując wskaźnik na poziomie 75,8%. W powiatach wskaźniki ten osiągały wysokie wartości od 100% na terenie miasta Gdyni i Sopotu do 59,5% w powiecie kościerskim;
- **Staże** charakteryzowały się wskaźnikiem efektywności - 62,2%. Najwyższą efektywność odnotowano w powiecie nowodworskim – 95%, wejherowskim 74,6%, natomiast najniższą w powiecie sztumskim – 43,9% oraz człuchowskim – 46,8%.
- **Szkolenia** charakteryzowały się wysokim wskaźnikiem efektywności zatrudnieniowej wynoszącym dla województwa 52,3%. Najwyższą efektywność odnotowano w powiecie łęborskim – 88%, gdańskim wraz z Miastem Gdańsk – 59,7%, natomiast najniższą w powiecie kwidzińskim 25,1% oraz sztumskim – 31,8%;
- **Prace społecznie użyteczne, roboty publiczne oraz przygotowanie zawodowe w miejscu pracy** charakteryzowały się wskaźnikiem efektywności zatrudnieniowej w granicach 50% (prace społecznie użyteczne 55%, roboty publiczne 54,9%, przygotowanie zawodowe - 51,2%).
Prace społecznie użyteczne - najwyższą efektywność odnotowano w powiecie sztumskim - 97,6%, malborskim - 89,4%, natomiast najniższą w powiecie nowodworskim - 9,6%, łęborskim - 9,8%;
Roboty publiczne - najwyższą efektywność odnotowano w powiecie słupskim z Miastem Słupsk 78,6%, powiecie bytowskim - 68% natomiast najniższą w powiecie sztumskim - 20% oraz puckim - 33,3% (roboty publiczne nie realizowały powiaty: człuchowski, kartuski, kościerski, tczewski, wejherowski oraz Miasto Gdynia i Sopot);
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy - najwyższą efektywność odnotowano w powiecie kościerskim – 79,8%, w Mieście Gdynia, Sopot – 64,7% natomiast najniższą w powiecie słupskim z Miastem Słupsk – 16,7% oraz w powiecie chojnickim - 40,6%;

Najtańszą formą aktywizacji osób bezrobotnych były prace społecznie użyteczne³ – średni koszt w województwie dla jednej osoby wyniósł 900,5 zł przy jednocześnie efektywności zatrudnieniowej na poziomie 55%.

Najdroższą formą aktywizacji stanowiło udzielanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej – średni koszt dla jednej osoby wyniósł 13 605,6 zł przy jednocześnie efektywności zatrudnieniowej na poziomie 100%.

W porównaniu do ubiegłego roku **wzrosły wskaźniki efektywności** zatrudnieniowej dla niemal wszystkich form aktywizacji poza szkoleniami (w porównaniu do roku 2007 - spadek o 6% do poziomu 52,3%). Wzrosty wskaźników rok do roku objęły odpowiednio: prace społecznie użyteczne z 41% do 55%, roboty publiczne z 46% do 54,9%, staże z 57,3% do 62,6%, prace interwencyjne z 72,1% do 75,9%, przygotowanie zawodowe z 49,2% do 51,3%.

W 2008 roku niemal 38,3 tys. osób zostało objętych programami na rzecz promocji zatrudnienia (w 2007 r. – 38,7 tys.). Podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej osób uczestniczyło w szkoleniach (12,6 tys.) i stażach (6,6 tys.), najmniej w robotach publicznych (1,5 tys.).

3. Dodatkowe informacje na temat wydatkowania i efektywności środków FP w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) i programów regionalnych.

3.1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL).

W 2008 r. w ramach PO KL realizowane było Działanie 6.1. - Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie.

Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych

Celem Poddziałania jest podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w regionie. Poddziałanie realizowane jest poprzez projekty systemowe powiatowych urzędów pracy.

W ramach projektów systemowych mogą być finansowane instrumenty i usługi zdefiniowane w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy związane z realizacją następujących form wsparcia: szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia bądź zmiany kwalifikacji zawodowych, staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace interwencyjne, doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach prac interwencyjnych, przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomoc prawna, konsultacje i doradztwo związane z podjęciem działalności gospodarczej.

³ dokonując analizy efektywności programów na rzecz zatrudnienia za rok 2008 zauważono, że występuje duże zróżnicowanie wyliczonych wskaźników pomiędzy powiatami. Szczególnie wyraźne są w przypadku prac społecznie użytecznych w powiecie malborskim 42,2 zł i sztumskim 34,5 zł a pozostałymi powiatami. Różnice wynikać mogą z niejednorodnego sposobu rejestracji i wyrejestrowań osób odbywających prace społecznie użyteczne

Beneficjenci Ostateczni: osoby bezrobotne zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy w tym w szczególności osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wymienione w art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tj. osoby bezrobotne do 25 roku życia; bezrobotni długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego albo kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka; bezrobotni powyżej 50 roku życia; bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego; bezrobotni samotnie wychowujący, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia; bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia; bezrobotni niepełnosprawni.

Liczba uczestników, którzy ukończyli udział w projektach w Poddziałaniu 6.1.3 w roku 2008 – 5 239 osób.

Wydatki z FP: 54 998, 0 tys. zł

3.2. Programy regionalne

W 2008 r. ze środków FP będących w dyspozycji samorządu województwa pomorskiego oraz przy wsparciu ze środków rezerwy MPiPS realizowanych było **5 programów regionalnych** ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów wynikających ze specyfiki i uwarunkowań regionalnego rynku pracy województwa pomorskiego.

Łącznie w programach regionalnych inicjowanych przez samorząd województwa (Gryf, Przedsiębiorczy Pomorzanin, Buduj dla Pomorza, Edukacja dla Pracy, Kurs na Pracę) **udział wzięło 1 591 osób bezrobotnych.**

Zatrudnienie po zakończeniu programów uzyskało 2 931 osób.

Efektywność zatrudnieniowa programów wyniosła 57 %.

- **Program Regionalny „Przedsiębiorczy Pomorzanin”** - zainicjowany z uwagi na gwałtownie rosnące potrzeby osób bezrobotnych zamierzających podejmować działalność gospodarczą oraz pracodawców sektora MSP tworzących nowe miejsca pracy, wynikające ze wzrastającej koniunktury gospodarczej rynku pracy województwa pomorskiego.

Celem Programu jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w województwie pomorskim poprzez wspieranie samozatrudnienia i tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze MŚP oraz promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia na rzecz osób bezrobotnych. Program adresowany jest do osób zamierzających podjąć samozatrudnienie oraz osób, dla których zostaną utworzone z FP nowe miejsca pracy w sektorze MŚP.

Koordynatorem Programu jest Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku. Realizatorami Programu są powiatowe urzędy pracy. Realizację Programu zaplanowano na lata 2007-2009 w oparciu o dwa obszary: samozatrudnienie osób bezrobotnych i tworzenie nowych miejsc pracy dla osób bezrobotnych w sektorze MŚP.

Beneficjenci: Osoby bezrobotne zamierzające podjąć samozatrudnienie, osoby dla których zostaną utworzone z Funduszu Pracy nowe miejsca pracy w sektorze MŚP.

Liczba uczestników Programu: w roku 2008 - 697 osób

Efektywność zatrudnieniowa: 96 %

Wydatki z FP: 8 850,1 tys. zł (w tym 142,9 zł - wkład PUP)

- **Wojewódzki Program Wspierający Rozwój Gospodarczy i Tworzenie Miejsc Pracy w Oparciu o Wykorzystanie Tradycji i Zasobów Przyrodniczych Regionu – GRYF:** zainicjowany z uwagi na wspieranie tworzenia miejsc pracy w dziedzinie usług związanych z szeroko pojętą turystyką, mającą szczególne znaczenie dla rozwoju gospodarczego województwa pomorskiego.

Celem Programu jest wspieranie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i tworzenie miejsc pracy w oparciu o kulturowe, przyrodnicze i geograficzne zasoby regionu, a także umacnianie idei regionalizmu.

Koordynatorem Programu jest Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, natomiast realizatorami powiatowe urzędy pracy województwa pomorskiego wraz z organizacjami pozarządowymi, innymi organizacjami i instytucjami rynku pracy oraz pracodawcami.

Program jest realizowany w latach 2003-2008 w oparciu o trzy obszary: 1) tradycję regionalną – działania umożliwiające rozwój usług związanych ze specyfiką regionalną, 2) turystykę – działania powodujące rozwój usług w zakresie obsługi instytucjonalnej turystyki, hotelarstwa i turystyki wiejskiej, 3) ochronę środowiska – działania umożliwiające ochronę przyrodniczych zasobów regionu.

Działania w obszarach realizowane były poprzez: edukację regionalną ochronę środowiska; wspieranie przedsiębiorczości; promocję zatrudnienia; aktywizację zawodową osób powyżej 50 roku życia; wspieranie przedsięwzięć ukierunkowanych na wzmocnienie potencjału regionalnego.

Beneficjenci: Osoby bezrobotne, a w szczególności: osoby zamieszkujące obszary wiejskie i małe miasteczka; osoby powyżej 50 roku życia, młodzież do 25 r. życia oraz absolwenci szkół wyższych do 27 roku życia.

Liczba uczestników Programu: w roku 2008 - 718 osób

Efektywność zatrudnieniowa: 43 %

Wydatki z FP: 2 963,1 tys. zł (w tym 233,2 zł - wkład PUP)

- **Program Regionalny „Buduj dla Pomorza”** zainicjowany z uwagi na deficyt kadrowy na rynku pracy w branży budowlanej spowodowany licznymi inwestycjami budowlanymi na terenie województwa pomorskiego oraz nasilającym się zjawiskiem migracji zarobkowej.

Celem Programu „Buduj dla Pomorza” była aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych poprzez szkolenie i zatrudnienie w zawodach związanych z budownictwem, a także zmniejszenie deficytu kadrowego w zawodach budowlanych na regionalnym rynku pracy.

Program adresowany był do bezrobotnych: mężczyzn i kobiet bez zawodu; mężczyzn i kobiet zamierzających zmienić kwalifikacje zawodowe, w tym w szczególności osób długotrwale bezrobotnych.

Program był realizowany w latach 2007-2008 w oparciu o dwa obszary:

- 1) Budownictwo ogólne;
- 2) Budownictwo drogowe.

Bezrobotni uczestnicy Programu mieli możliwość zdobycia kwalifikacji w zawodach związanych z budownictwem ogólnym oraz budownictwem drogowym poprzez nabywanie wiedzy w trakcie szkoleń specjalistycznych, doskonalenie umiejętności praktycznych oraz zdobywanie doświadczenia na stanowiskach pracy u pracodawców. Z uwagi na rosnący udział kobiet wśród bezrobotnych i deficyty kadrowe w branży budowlanej Program skierowano także do bezrobotnych kobiet.

Rolę koordynatora Programu „Buduj dla Pomorza” pełnił Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, natomiast realizatorami i wnioskodawcami były powiatowe urzędy pracy województwa pomorskiego oraz współpracujące z nimi samorządy lokalne, instytucje szkoleniowe i inne organizacje i instytucje w ramach partnerstwa lokalnego.

Liczba uczestników Programu: w roku 2008 - 774 osób

Efektywność zatrudnieniowa: 44 %

Wydatki z FP: 2 332,4 tys. zł (w tym 100,4 tys. zł - wkład PUP)

- **Program Regionalny „Edukacja dla Pracy”** – zainicjowany z uwagi na potrzebę usuwania barier wejścia na rynek pracy, z którymi boryka się grupa bezrobotnych, znajdująca się w trudnej sytuacji życiowej oraz na wspieranie jednostek nie radzących sobie z różnych powodów na rynku pracy, które zagrożone są trwałym wykluczeniem z tego rynku.

Celem programu była aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w szczególności z obszarów wiejskich i małych miast poprzez uzupełnienie i podniesienie poziomu wykształcenia, nabywanie i rozwijanie kwalifikacji zawodowych i praktyczną naukę zawodu.

Program adresowany był do:

- 1) bezrobotnej młodzieży bez kwalifikacji zawodowych, z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym lub średnim ogólnym,
- 2) osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, powyżej 25 roku życia, z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym lub średnim ogólnym,
- 3) bezrobotnych osób niepełnosprawnych bez kwalifikacji zawodowych, z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym lub średnim ogólnym.

Program był realizowany w latach 2007-2008 w oparciu o dwa obszary:

- 1) wprowadzenie na rynek pracy bezrobotnej młodzieży bez kwalifikacji zawodowych,
- 2) powrót na rynek pracy osób bezrobotnych powyżej 25 roku życia bez kwalifikacji zawodowych.

Połączenie nauki ze zdobywaniem doświadczenia zawodowego w formie staży i przygotowania zawodowego w miejscu pracy zwiększy dostępność poszukujących pracy do kształcenia i zapewni im środki na finansowanie uzupełnienia lub podjęcia dalszej nauki.

Oferowana pomoc zmierzała do przywrócenia uczestnikom samodzielności ekonomicznej, poprzez uzyskanie odpowiedniego wykształcenia i zdobycie doświadczenia zawodowego, a w końcowym efekcie zdobycie pracy. Rolę koordynatora Programu pełnił Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, natomiast realizatorami i wnioskodawcami były powiatowe urzędy pracy województwa pomorskiego oraz współpracujące z nimi samorządy lokalne oraz organizacje pozarządowe i inne organizacje i instytucje w ramach partnerstwa lokalnego.

Liczba uczestników Programu: w roku 2008 – 495 osób

Efektywność zatrudnieniowa: 35 %

Wydatki z FP: 1 559,2 tys. zł (w tym 14,1 tys. zł - wkład PUP)

- **Program Regionalny „Kurs na Pracę”** – zainicjowany z uwagi na narastanie niedoboru pracowników zgłaszanych przez pomorskich pracodawców w ważnych dla Pomorza branżach gospodarki. Wychodząc naprzeciw tym potrzebom oraz mając na uwadze lepsze wykorzystanie istniejących zasobów pracy oraz Samorząd Województwa Pomorskiego podjął prace nad uruchomieniem w 2008 r. Pilotażowego Regionalnego Programu „Kurs na Pracę” wspierającego mobilność pracowniczą mieszkańców województwa. Celem Programu, realizowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku i powiatowe urzędy pracy, było łagodzenie deficytu pracowników na poszczególnych lokalnych rynkach pracy i regionalnym rynku pracy poprzez wspieranie mobilności przestrzennej i zawodowej mieszkańców województwa pomorskiego. Proponowany Program zakładał również wspieranie zatrudnienia osób powracających z emigracji zarobkowej.

Program adresowany był do:

- osób bezrobotnych przemieszczających się za pracą w województwie pomorskim (z obszarów o dużym natężeniu bezrobocia do obszarów, w których pracodawcy zgłaszają braki kadrowe);
- osób powracających z emigracji zarobkowej za granicą, które zamierzają podjąć pracę w województwie pomorskim;
- pracodawców zainteresowanych pozyskaniem nowych pracowników.

Program zakładał wsparcie bezrobotnych mieszkańców województwa pomorskiego w zakresie: podjęcia zatrudnienia, kształcenia, uruchamiania działalności gospodarczej oraz zakwaterowania na terenie województwa. Kluczowe znaczenie w realizacji Programu będą miały powiaty i działające w ich imieniu powiatowe urzędy pracy.

Rolę koordynatora Programu pełnił Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, natomiast realizatorami i wnioskodawcami było 11 powiatowych urzędów pracy województwa pomorskiego: w Bytowie, Chojnicach,

Człuchowie, Gdańsku, Gdyni, Kościerzynie, Lęborku, Malborku, Nowym Dworze Gdańskim, Słupsku i Sztumie. W części działań realizatorem Programu był również Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku.

Liczba uczestników Programu: w roku 2008 - 247 osób

Efektywność zatrudnieniowa: 60 %

Wydatki z FP: 621,9 tys. zł.

Z uwagi na konieczność optymalnego wykorzystania środków FP, w miesiącu listopadzie i grudniu na wnioski PUP dokonano w skali województwa stosownych przesunięć środków pomiędzy realizowanymi programami regionalnymi.

PODSUMOWANIE

Działania powiatowych urzędów pracy z województwa pomorskiego związane z realizacją aktywnych form aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych charakteryzuje wysoka efektywność zatrudnieniowa - 64,9% (druga w kraju).

Niemal wszystkie PUP działające na terenie województwa pomorskiego uzyskały wskaźniki efektywności powyżej średniej krajowej wynoszącej 55,99% z wyjątkiem powiatu tczewskiego (55,7%) i mieściły się w przedziale od 55,7% do 74,6%. Świadczy to o wysokim i wyrównanym poziomie świadczonych przez urzędy pracy form wsparcia w ramach aktywnej polityki rynku pracy.

Mimo pogorszenia się sytuacji na pomorskim rynku pracy w IV kwartale 2008 r., co w znacznym stopniu utrudniło osiąganie jeszcze lepszych rezultatów zatrudnieniowych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, PUP z województwa pomorskiego odnotowały wzrost efektywności zatrudnieniowej w roku 2008 w stosunku do roku 2007 (z 63,2 % w roku 2007 do 64,9% w roku 2008).

Podstawowe liczby, kwoty i wskaźniki dotyczące programów na rzecz promocji zatrudnienia w województwie pomorskim w roku 2008

Lp.	Forma aktywizacji/program	efektywność zatrudnieniowa programu w %	przeciętny koszt programu na jedną osobę w zł	rozpoczęty uczestnictwo w programie		wydatki na program	
				osób	w %	w tys. zł	w %
1	szkolenia	52,3%	1 974,9	12 929	34%	25 533,1	15%
2	staże	62,2%	6 496,2	6 112	16%	39 704,5	23%
3	przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	51,3%	4 750,6	2 431	6%	11 548,6	7%
4	prace interwencyjne	75,9%	4 548,3	3 745	10%	17 033,4	10%
5	roboty publiczne	54,9%	4 593,8	1 413	4%	6 491,1	4%
6	prace społecznie użyteczne	55,0%	469,0	4 835	13%	2 267,4	1%
7	jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	100,0%	13 605,6	3 346	9%	45 524,4	26%
8	wyposażenie i doposażenie stanowisk pracy	100,0%	9 602,6	2 910	8%	27 943,7	16%
Ogółem w województwie		64,9%	4 667,1	37 721		176 046,2*	

* kwota nie obejmuje kosztów przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia oraz wydatków na inne formy aktywne przeciwdziałania bezrobociu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań rynku pracy MPIPS-01 załącznik 6, MPIPS-02.

O wysokiej racjonalności gospodarowania środkami FP przez PUP w woj. pomorskim świadczy stosunkowo niski średni koszt ponownego zatrudnienia na osobę tj. 7 090,6 zł (kraj 9 147,54 zł na os.).

Wśród aktywnych form aktywizacji zawodowej w województwie pomorskim wyróżniają się szkolenia, których efektywność zatrudnieniowa jest najwyższa w kraju – 52,3% (w 2007 r. powiatowe urzędy pracy województwa pomorskiego również osiągnęły najwyższą efektywność). Były one w województwie najpopularniejszą formą aktywizacji. PUP organizowały szkolenia pod potrzeby pracodawców starając się zapewnić wysoką jakość szkoleń. Należy sądzić, iż wysoka efektywność była rezultatem zarówno organizowania szkoleń zgodnie z potrzebami lokalnych rynków pracy jak i możliwościami regionalnego rynku pracy. Biorąc jednak pod uwagę dużą liczbę osób przeszkolonych (12 560 osób), możliwości pomorskiego rynku pracy oraz poziom zatrudnienia po zakończeniu szkoleń (6 567 os.) należy sądzić, iż „odbiorcami” efektów szkoleń byli również pracodawcy z tzw. „szarej strefy”.

Wyjątkowo dużym zainteresowaniem cieszyły się jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacja wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy. Z uwagi na to, iż zainteresowanie tymi formami wsparcia coraz bardziej wzrasta, Samorząd Województwa Pomorskiego zaangażował znaczną część kwoty środków FP będących w jego dyspozycji na realizację przez powiaty Programu Regionalnego „Przedsiębiorczy Pomorzanie”. Program ten od kilku lat wspiera rozwój przedsiębiorczości w województwie pomorskim.

Wskaźniki aktywizacji osób bezrobotnych osiągnęły w województwie pomorskim poziom powyżej średniej krajowej z wyjątkiem przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Przyczyniły się do tego nie tylko potencjały lokalnych rynków pracy, lecz także możliwości regionalnego rynku pracy, który umożliwił bardziej racjonalne zagospodarowanie zasobów pracy. Programy stosowane w województwie pomorskim przez powiatowe urzędy pracy były wspierane poprzez programy regionalne finansowane ze środków FP będących w dyspozycji samorządu województwa oraz programy EFS.